

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE ŠT. 145/19

Luxembourg, 19. november 2019

Sodba v združenih zadevah C-585/18, C-624/18 in C-625/18
A.K./Krajowa Rada Sądownictwa ter CP in DO/Sąd Najwyższy

Predložitveno sodišče mora preveriti neodvisnost novega disciplinskega senata poljskega vrhovnega sodišča, da bi ugotovilo, ali lahko ta organ odloča o sporih v zvezi z upokojitvijo sodnikov vrhovnega sodišča, ali pa mora take spore preučiti drugo sodišče, ki izpolnjuje to zahtevo po neodvisnosti

Sodišče, ki je odločalo v velikem senatu, je v sodbi A. K. in drugi (Neodvisnost disciplinskega senata vrhovnega sodišča) (C-585/18, C-624/18 in C-625/18), razglašeni 19. novembra 2019, v okviru hitrega postopka razsodilo, da pravica do učinkovitega pravnega sredstva, ki je zagotovljena s členom 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah in na posebnem področju potrjena z Direktivo 2000/78¹, nasprotuje temu, da bi lahko spori o uporabi prava Unije spadali v izključno pristojnost organa, ki ni neodvisno in nepristransko sodišče. Sodišče je štelo, da je tako, če objektivni pogoji, v katerih je bil zadevni organ ustanovljen, značilnosti tega organa ter način, na katerega so bili njegovi člani imenovani, pri pravnih subjektih lahko povzročijo legitimne dvome v zvezi z zavarovanostjo tega organa pred zunanji dejavniki, zlasti neposrednimi ali posrednimi vplivi zakonodajne in izvršilne oblasti, in njegovo nevtralnostjo v razmerju do nasprotujočih si interesov. Ti elementi lahko tako privedejo do neobstoja vtisa neodvisnosti in nepristranskosti navedenega organa, kar bi lahko omajalo zaupanje, ki ga mora v demokratični družbi pri navedenih pravnih subjektih zbudati pravosodje. Predložitveno sodišče mora ob upoštevanju vseh upoštevanih elementov, ki jih ima na voljo, ugotoviti, ali je dejansko tako pri novem disciplinskem senatu poljskega vrhovnega sodišča. V takem primeru mu načelo primarnosti prava Unije nalaga, da ne uporabi določbe nacionalnega prava, ki izključno pristojnost za odločanje o sporih v zvezi z upokojitvijo sodnikov vrhovnega sodišča pridržuje temu senatu, tako da lahko te spore preuči sodišče, ki izpolnjuje zahtevi po neodvisnosti in nepristranskosti in ki bi bilo na zadevnem področju pristojno, če navedena določba tega ne bi preprečevala.

V zadevah, o katerih odloča predložitveno sodišče, so se trije poljski sodniki (vrhovnega upravnega sodišča in vrhovnega sodišča) med drugim sklicevali na kršitve prepovedi diskriminacije na podlagi starosti na področju zaposlovanja zaradi njihove predčasne upokojitve v skladu z novim zakonom o vrhovnem sodišču z dne 8. decembra 2017. Čeprav se ta zakon od nedavne spremembe ne nanaša več na sodnike, ki so – tako kot tožeče stranke v postopku v glavni stvari – ob začetku njegove veljavnosti že bili na položaju na vrhovnem sodišču in so zato te tožeče stranke ohranile ali bile ponovno postavljene na funkcije, je predložitveno sodišče štelo, da se še vedno sooča s postopkovnim problemom. Čeprav namreč vrsta sporov, kot je zadevni, običajno spada v pristojnost disciplinskega senata, ki je bil v okviru vrhovnega sodišča ustanovljen na novo, predložitveno sodišče sprašuje, ali bi moralo zaradi dvomov o neodvisnosti tega organa zavrniti uporabo nacionalnih pravil o razdelitvi sodnih pristojnosti in po potrebi samo vsebinsko odločiti o teh sporih.

Sodišče je po tem, ko je potrdilo, da se v obravnavanem primeru uporabljata tako člen 47 Listine o temeljnih pravicah kot člen 19(1), drugi pododstavek, PEU, najprej opozorilo, da je zahteva po neodvisnosti sodišč del bistvene vsebine pravice do učinkovitega sodnega varstva in temeljne pravice do poštenega sojenja, ki sta pravici, ki imata poglobljen pomen kot garanta varstva vseh

¹ Direktiva Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 79).

pravic, ki jih imajo pravni subjekti na podlagi prava Unije, in ohranitve skupnih vrednot držav članic, ki so navedene v členu 2 PEU, zlasti vrednote pravne države. Nato je podrobno opozorilo na svojo sodno prakso glede obsega te zahteve po neodvisnosti in zlasti poudarilo, da mora biti v skladu z načelom delitve oblasti, ki opredeljuje delovanje pravne države, zagotovljena neodvisnost sodišč od zakonodajne in izvršilne oblasti.

Sodišče je nato poudarilo posebne elemente, ki jih mora predložitveno sodišče preučiti, da bi lahko presodilo, ali disciplinski senat vrhovnega sodišča ponuja zadostna jamstva neodvisnosti.

Sodišče je na prvem mestu navedlo, da zgolj to, da sodnike disciplinskega senata imenuje predsednik republike, ne more povzročiti, da bi bili odvisni od politične oblasti, niti vzbuditi dvomov glede njihove nepristranskosti, če po imenovanju niso pod nobenim pritiskom in pri izvajanju svojih nalog ne prejema navodil. Poleg tega lahko sodelovanje nacionalnega sodnega sveta, ki ima nalogo, da predlaga sodnike v imenovanje, objektivno omeji manevrski prostor predsednika republike, vendar le, če je ta organ sam dovolj neodvisen od zakonodajne in izvršilne veje oblasti ter od predsednika republike. Sodišče je v zvezi s tem pojasnilo, da je treba upoštevati pravne in dejanske elemente, ki se nanašajo tako na pogoje, v katerih so bili člani novega poljskega sodnega sveta imenovani, kot na način, kako ta svet dejansko opravlja svojo vlogo varuha neodvisnosti sodišč in sodnikov. Sodišče je navedlo tudi, da je treba preveriti obseg sodnega nadzora nad predlogi sodnega sveta, saj odločitve predsednika republike o imenovanju ne morejo biti predmet takega nadzora.

Sodišče je na drugem mestu poudarilo druge elemente, ki so neposredno značilni za disciplinski senat. Na primer, navedlo je, da je v posebnih okoliščinah, ki so nastale s sprejetjem določb novega zakona o vrhovnem sodišču – ki so bile predmet ostrih kritik in glede katerih je v sodbi z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča) (C-619/18)², ugotovilo, da so v nasprotju s pravom Unije –, pomembno poudariti, da je bila disciplinskemu senatu podeljena izključna pristojnost za odločanje o sporih, ki se nanašajo na upokožitev sodnikov vrhovnega sodišča, ki izhajajo iz tega zakona, da morajo ta senat sestavljati le novoimenovani sodniki in da ima posebej visoko stopnjo avtonomije znotraj vrhovnega sodišča. Na splošno je Sodišče večkrat pojasnilo, da preučeni elementi sicer sami po sebi in obravnavani posamično res ne vzbujajo nujno dvoma o neodvisnosti tega organa, vendar bi lahko bilo drugače, če se obravnavajo skupaj.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki z razglasitve sodbe so dostopni na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

² Sodba Sodišča z dne 24. junija 2019, Komisija/Poljska (Neodvisnost vrhovnega sodišča) (C-619/18 in [SM št. 81/19](#))